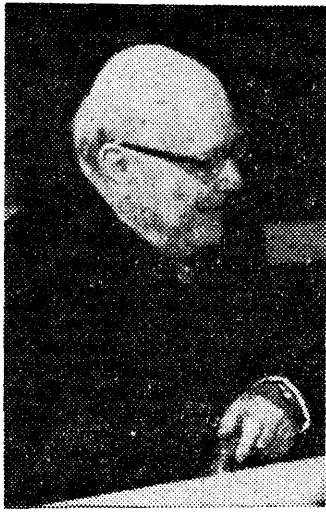

Umrl je Ivan Regent

Umrl je veliki človek in komunist.

S kristalno čistimi biseri vere v uresničevanje ciljev, za katere se je boril in trpel, je pretkana življenjska pot velikega pokojnika Ivana Regenta. Ko danes, v tem žalostnem trenutku slovesa, nizamo spomine tega tako bogatega in občudovanja vrednega življenja, nam je težko...

Ivan Regent se je pojavil med tržaškim in slovenskim delavstvom že v letih pred prvo svetovno vojno. Poseben pomen pa je dobilo njegovo ime v viharji dobi nastopajočega fašizma, ko so na Primorskem prav

v posebni luči zažvela pereča narodnostna in politična vprašanja. Redki so bili ljudje, borci za osnovne delavske in hkrati narodnostne pravice, ki so se upali javno upreti fašizmu, kajti s tem so izpostavljali nevarnosti osebno svobodo in lastno življenje.

Ze tedaj so izgovarjali s spoštovanjem in občudovanjem ime Ivana Regenta. Ni čudno, saj je prav on vse do leta 1927 trdno ostal na postojankah naprednega delavstva in z Jožetom Srebrničem vztrajal zvesto ob strani zatiranega ljudstva. To so bila leta, da se človek, ki jih je občutil na lastni koži, spominja za grozo. Toda borec, kot je bil Regent, se ni ustrašil najhujšega. Vedno in čedalje z jasnejšo besedo je širil po Primorski kazal na krivičnost fašizma in pravico ljudstva. Ko je bilo najhujše, se je kdaj pa kdaj umaknil v zakonito tribuško bajto in se pozneje pojavil tam, kjer so najbolj potrebovali njegovih klenih spodbud.

Na hribčku, približno 250 m nad majhnim pristaniščem kriških ribičev, stoji ena od najstarejših vasi v tržaški okolici — Kontovel. Tu se je 24. januarja 1884 rodil Ivan Regent. Oče, pristaniški delavec, ni mogel dati sinu belega kruha in svetle, brezskrbne mladosti. Zgodaj je moral prijeti za trdo ročno delo, okusiti vsa spoznanja in grenkobe slovenskega človeka. Bil je trgovski pomočnik v gibanju. Nedvomno je prav tu dobival prve poglede na življenje tržaškega delavstva, ki je naraščalo z razvojem industrije prav s pritokom iz slovenske tržaške okolice.

Tedaj se je začelo Regentovo aktivno delo med izkoriščenim tržaškim delavstvom. Pobuda za to mu je dal Etbin Kristan, ki je že leta 1898 prišel v Trst in osnoval Jugoslovansko socialno demokratično stranko. Bila je edina opora izkoriščenemu delavstvu in osrednja organizatorična sila za pridobitev delavskih pravic. Višek tragike tržaškega delavstva pa je Regent videl leta 1902, ko je tržaški proletarijat napovedal splošno stavko, ki je zajela ogromno večino delavcev in se je razplamela v poulične boje z vojaštvom in policijo. Tedaj je na barikadah obležalo 18 mrtvih slovenskih in italijanskih delavcev, stotine ranjenih ali obsojenih na dolgaletne ječe. Ta letnica je za Regenta posebno važna — pridružil se je delavskemu gibanju. Postal je revolucionar in socialist.

Komaj je postal somišljenik socialističnega gibanja, že je široko razmahnil svojo dejavnost. Poprijel je povsod, kjer so se pokazale potrebe. Bil je agitator. Kot sotrudnik delavskega lista »Rdeči prapor«, ki je tedaj izhajal v Trstu, je ta list širil med delavske vrste. S tem je bila Regentu dana priložnost, da si je začel izpopolnjevati znanje in si z veliko dovtetnostjo pridobivati novih izkušenj in spoznanj.

Na čelu tržaškega socialističnega gibanja je Regent spoznal in uveljavil zlasti dve bistveni stvari. Prvič, da je med odločujočimi dejavniki v slovenski in italijanski socialistični stranki onemogočil delovanje šovinističnega meščanstva, ki je hotelo delavstvo obeh narodnosti izrabiti za medsebojna obračunavanja. S perspektivnostjo marksista je vodil socialistično gibanje na pravo pot internacionalizma. Drugič, med zaostalo delavstvo je širil prosvetno udejstvovanje. V ta namen je ustanovil »Ljudski oder«, ki je štel v času največjega razcveta 64 podružnic po vseh krajih Primorske. V teh društvih je bilo nešteto predavanj in kulturnih prireditev, ki so utrjevale narodno zavest, jezik in kulturo. Posebno lepa je bila Regentova skrb za slovenske delavske knjižnice, ki jih je ustanavljal po vseh tržaških predmestjih in kraških vaseh. Pomen izobrazbe delavstva je poudarjal tudi v člankih, ki jih je pisal v »Rdeči prapor«. Dopisoval je tudi v italijanskem jeziku v tržaški »Lavoratore«. Slednjič je sprožil misel za ustanovitev »Delavskega lista«, kar mu je prineslo velike gmotne neprijetnosti.

Prva svetovna vojna je tudi Ivana Regenta potisnila v vojaško sukno. Križaril je po vseh mogočih krajih Avstrije kot politično sumljiv in se nekaj mesecev pred koncem vojne vrnil v Trst. Tu je znova začel prekinjeno delo, prežet z iskro ruske oktohrske revolucije. Še tesneje je bil povezan s svojim ljudstvom, se potegoval z njim z vsem srcem, ko je zahtevalo pravico do samoodločbe.

Nove okoliščine so pokazale nove pogoje dela. Treba je bilo ohraniti nerazdružljivo zvezo slovenskega in italijanskega proletariata, da skupno izvojujeta ne le boj proti italijanskemu imperializmu, temveč tudi proti fašizmu, ki se je prav v tej dobi začel bohotno porajati. Regent je tedaj prevzel pobudo za sodelovanje z italijansko socialistično stranko. Ko se je ta na kongresu v Bologni razcepila na levo, je šel na njeno stran, ki se je na kongresu v Livornu preimenovala v Komunistično partijo Italije. Regent je bil tedaj v najožjem stiku z italijanskimi socialističnimi voditelji, zlasti s Serrattijem in Gramscijem. Ze pred tem, leta 1919, je bil glavni pobudnik za izhajanje poljudne revije »Njiva« in hkrati za časopis »Delo«.

Fašizem se je v prvih petih letih po vkorakanju v Rim razpihnil v pravcato zver. V Italiji kakor tudi na Primorskem so bile uničene vse napredne prosvetne, delavske in druge organizacije. Leta 1924 je Regent zadnjič govoril zbranim Komencem na proslavi prega maja. Ze med govorom so fašisti vdrli v vas in le prisotnost zavednega ljudstva je govornika obvarovala hujših posledic.

Ko je Komunistična partija uvidela, da je Regent v življenjski nevarnosti, se je leta 1927 umaknil iz rodne Trsta in pobegnil v Ljubljano. Tu so vladali razni nacionalistični režimi, ki so imeli razprte kremplje proti pristašem naprednih idej. Komunistična partija je bila že nekaj let ponižana na ilegalno, njeni predstavniki pa so bili preganjani in so umirali po ječah. Regent navzlic temu ni miroval in je neumorno razvijal svoje poslanstvo. To pa mu je nakopalo sovraštvo in preganjalcev. Tudi v gmotnem oziru so bila ta leta več kot težka. Komaj po dveletnem bivanju v Ljubljani se je napotil dalje, upajoč na povratek, ko bo zmagala stvar, kateri je posvetil vse življenje.

Regentova pot iz domovine ni imela svetlih perspektiv. Evropa se je oživljala kot žarišče imperializma in se pripravljala na novo svetovno klanje. Pot ga je peljala prek Dunaja v Pariz, v »zibelko svobode«, kjer se je spet sestel z voditelji italijanske komunistične stranke, ki so se ravno tako zatekli sem pred fašističnimi preganjalci. Tu se je Regent oprijel dela z novim poletom. Začel je sodelovati v reviji »Stato operatio« in naprej izdajati »Delo«, ki ga je pošiljal v Trst in na Primorsko.

Toda ilegalno delovanje njega in njegovih tovarišev v Parizu je bilo kmalu izdano po zaupniku OVRE. Večina je (Nadaljevanje na 3. strani)

GLAVNI UREDNIK
FRANCE SUŠTERŠIČ
ODGOVORNI UREDNIK
CRATOMIR SINKOVEC

Leto V
ŠT. 39
3. X. 1967

Besede
in dejanja

Živžav na obmejnih prehodih

V lanskem razdobju osmih mesecev je bilo vseh izstopov in vstopov na obmejnem bloku Škofije 8.937.306, medtem ko je letos ta številka narasla na 13.558.654. Motornih vozil je bilo v tem času lani 3.531.262, letos pa 4.106.264. Na obmejnem prehodu Lazaret, ki je odprt od 10. VIII. 1966, je šlo lani 67.874 potnikov in 27.095 motornih vozil, letos pa 2.069.225 potnikov in 642.144 motornih vozil.

Primorske novice — 23. IX. 1967

Zavod za zaposlovanje so spremenili v šolo

Zavod za zaposlovanje delavcev v Leskovcu je postal popularna šola za strokovno izobraževanje in usposabljanje nezaposlenih. Lani so šolsko leto je na primer šlo nad 700 moških in žensk v šolske klopi, da bi se usposobili za določene poklice. Letos pričakujejo prav toliko nezaposlenih, ki bodo vzeli v roke knjigo in svinčnik.

Borba — 23. IX. 1967

GLASILO ZVEZE ZDRUŽENJ BORCEV NOV SLOVENIJE

PROSLAVA NA RAŠICI

Več kot 4.000 otrok iz šol bežigradske občine se je dne 29. septembra udeležilo proslave, ki sta jo skupaj organizirala ZZB in svet za šolstvo te občine. Lepo vreme, odlična organizacija in razigranost šolarjev so dale temu izletu in prireditvi pečat prirsne manifestacije, kjer je dobro združeno s koristnim, z negovanjem partizanskih tradicij in patriotsko vzgojo

Kmalu potem, ko so se razkadle jutranje megle, so z vseh strani korakale proti znani partizanski vasi Rašici v ljubljanski okolici, ki jo je okupator požgal kot prvo slovensko vas, kolone šolarjev z zastavami. Črnuški pionirski odred »Cene Štupar« se je ustavil ob spominskem obeležju, kjer je padel

bežigradskih osnovnih šol, glasbena šola »France Sturm«, taborniki pa so pokazali svoje veštine. 30. septembra pa je odred tabornikov »Novi gradiščarji« iz Šentvida organiziral znova pohod na Rašico v spomin na požig vasi pred 26 leti. Zvečer so zakurili taborni ogenj, 1. oktobra pa je bilo tekmovanje v

taborniških veščinah in ponazoritev napada na Rašico.

Oblika prenašanja tradicij, ko se šole vse občine zbere na kakem znanem partizanskem kraju, je vsekakor koristna in uspešna. V bežigradski občini so letos prvič priredili tak izlet, ki bo morda postal tradicionalen.

Preveč študentov

Vpis študentov nenehno narašča. Letos se je na fakulteti beogradske univerze vpisalo 15.799 kandidatov. Lani jih je bilo 13.489. Na večini fakultet število prijavljenih močno presega število razpisanih mest. Tako se je za ekonomsko fakulteto prijavilo 1130 študentov, razpis pa jih je predvidel le 500, za medicinsko 1196 proti 450, za pravno 1286 proti 500, za naravoslovno-matematično 1334 proti 450, za pravno 1286 proti 500, ti 274. Le na filološki fakulteti je razmerje nasprotno — manj se jih je prijavilo, kot bi jih lahko sprejeli.

Komunist — 22. IX. 1967

Poslanci med delavci

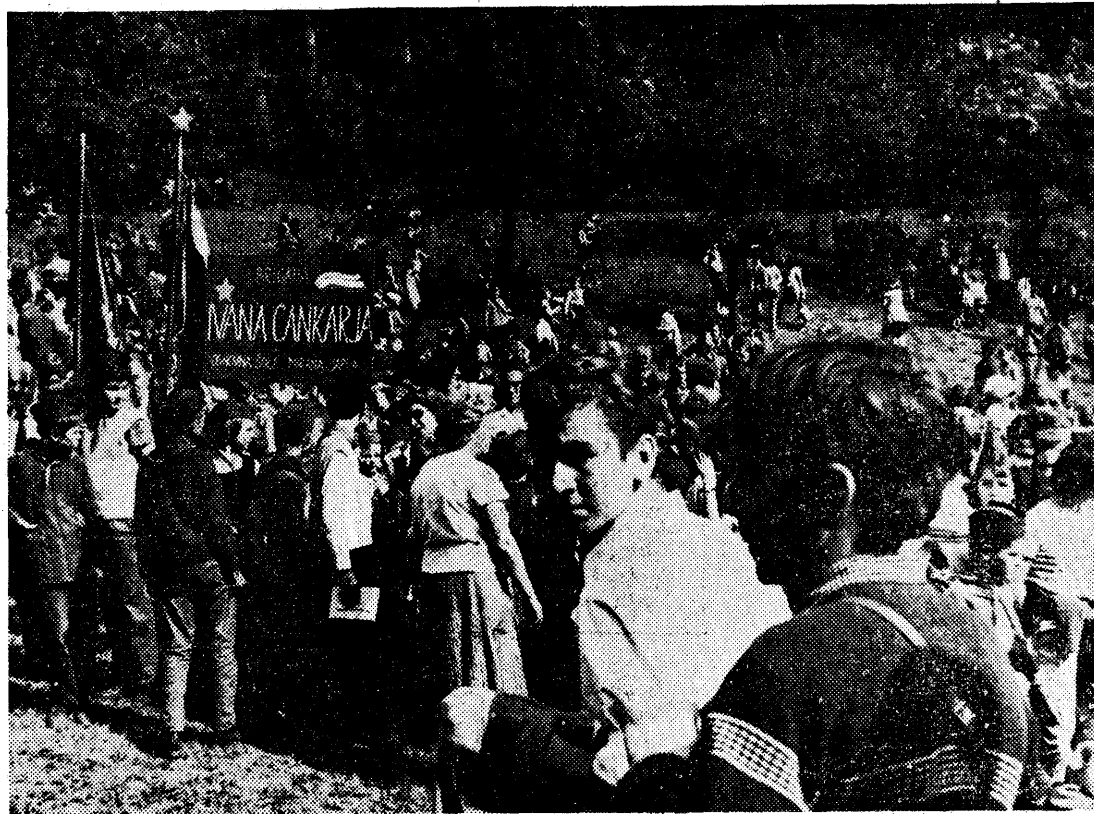
Poslanci odbora zveznega zbora za industrijo so začeli danes, razdeljeni v šest delovnih skupin, obiskovati industrijske in gradbene delovne organizacije v nekaterih večjih mestih. V tej misli bodo posredovali tudi na tistem času bodo obiskali kakih 40 delovnih kolektivov, da bi se pred bližnjo skupščinsko debato o tekočih gospodarskih gibanjih in prvih osnutkih ukrepov gospodarske politike za prihodnje leto neposredno in čim izčrpejše seznanili z učinkom gospodarskega sistema in praktičnega instrumentiranja, hkrati pa tudi s problemi in predlogi proizvodnih organizacij.

Delo — 26. IX. 1967

Plima in oseka cen

Raven cen na drobno, ki je bila dosežena v Sloveniji julija letos, je lansko poperje presegla za 6,3 odstotka, medtem ko je v avgustu dosežena raven le še 5,5 odstotka višja od lanskega poperja. Blagovni indeks, ki je dosegel julija 105,6, se je avgusta zmanjšal na 104,8. Rahel porast cen ugotovimo le pri storitvah, ki so bile avgusta za 0,3 odstotka dražje kot v juliju, v primerjavi z lanskoletnim poperjem pa so bile višje za 12,3 odstotka. Indeks industrijskih izdelkov je avgusta znašal 106 (julija 105,9).

Gospodarski vestnik — 22. IX. 1967

Cene Štupar, položili so venec in poslušali govor o življenjski poti svojega vzornika.

Pohoda se je udeležila tudi pionirska četa iz let 1943 in 1944, ki je seveda zdaj sestavljena iz že zdavnaj odraslih mož in žena.

Vojaki so pripravili za pionirje okusen golaž. Ze samo kuhanje v vojaških kotlih pomeni za mladino zanimivost. Igrala je godba milice, milica je prispevala tudi ozvočenje.

Ob 10.30 se je začel v prijazni dolinici nad vasjo, kjer je bilo že več prireditev, partizanski miting s krajšim kulturnim programom. Pionirji, ki praznujejo 25. obletnico svoje organizacije, so bili razdeljeni na pet brigad, ki so si prevzele imena po prvih štirih slovenskih brigadah in Prešernovi brigadi.

Raport je sprejel podpredsednik občinske skupščine Ing. Dolničar, zborovanje pa je pozdravil v imenu republikanskega odbora ZZB tovariš Vinkler. Razen domačih partizanov so se zborovanja udeležili kot gostje tudi John Denver-Frenk, upokojeni general Merlak in mnogi drugi.

Sodelovali so pevski zbori

Seja predsedstva zveznega odbora ZZB NOV

V Beogradu je bila 26. septembra seja predsedstva Zveze združenj borcev NOV Jugoslavije. Na tej seji, ki jo je v začetku vodil podpredsednik Franc Leskošek, a v nadaljevanju Djuro Pucar, so prisotni člani predsedstva najprej razpravljali o statutu sklada zveznega odbora, iz katerega bodo praviloma vsako leto podeljene nagrade za najboljša umetniška in znanstvena dela s temami iz NOV, pomembna za razvijanje revolucionarnih tradicij in za storitve s področja medicinske rehabilitacije borcev NOV in vojaških vojnih invalidov.

V razpravi o tem statutu so prišle do izraza mnoge dobre pobude kako upravljati ta sklad, nakar je predsedstvo statut tudi sprejelo.

Na podlagi določil tega statuta je sredstva sklada mogoče uporabiti tudi za poživitev socialnih in zdravstvenih aktivnosti borcev.

Dohodki tega sklada se stekajo iz daril in zapuščin posameznikov, delovnih organizacij, ustanov, družbenopolitičnih organizacij in skupnosti in iz drugih virov. S statutom je tudi predvideno, da lahko dajo pobudo za podelitev nagrad občani, znanstvene ustanove, družbenopolitične in delovne organizacije in združenja.

Na seji so izvolili tudi člane sveta sklada.

Predsedstvo je na seji sklenilo, da bo čez štiri tedne imelo ponovno sejo, v drugi polovici novembra pa bo plenarna seja zveznega odbora, na kateri bodo razpravljali o družbenem in

materialnem položaju udeležencev NOV in organizacij borcev.

Predsedstvo je sklenilo predlagati zveznemu odboru, da Ivana Božičevića na njegovo lastno prošnjo razreši dolžnosti generalnega sekretarja zveznega odbora in člana predsedstva, ker je bil izvoljen za sodnika ustavnega sodišča Jugoslavije. Za novega generalnega sekretarja je predsedstvo predlagalo dosedanjega direktorja glasila ZZB NOV Jugoslavije »4. jul« Dragija Milenkovića.

Predsedstvo je dalje predlagalo, naj bi sprejeli odstop Vekoslava Kaleba, člana zveznega odbora ZZB NOV, ki je odstopil zato, ker je glasoval za »deklaracijo o nazivu in položaju hrvatskega književnega jezika«.

Za novega člana predsedstva so nato izvolili predsednika pokrajinskega odbora ZZB NOV Vojvodine Sreta Kovačevića.

Na seji je predsedstvo imenovalo tudi posebno komisijo, ki naj preučí statut Zveze zdru-

ženj borcev NOV Jugoslavije in v sodelovanju z organizacijami presodi, ali je glede na družbeno gibanje po zadnjem kongresu treba v tem dokumentu kaj spremeniti. V to komisijo sta iz Slovenije izvoljena Stane Bizjak in Franc Vrhovšek.

Predsedstvo je na svoji seji izvolilo tudi delegacijo, ki bo s predsednikom zveznega odbora Djurom Pucarjem na čelu sodelovala v delu generalne skupščine Svetovne federacije bivših borcev (FMAC). Zasedanje generalne skupščine bo od 9. do 13. oktobra v Haagu.

SODOBNA OBRAMBNA VZGOJA IN LJUDSKA ZAŠČITA

Cenejši izstrelki za jedske podmornice

Strokovnjaki britanskega obrambnega ministrstva delajo na sorazmerno cenem in preprostem vodljivem projektilu, s katerim naj bi bilo oboroženo njihovi sedem jedskih podmornic. S temi projektili bi lahko obstreljevali površinske ladje in razne oddaljene cilje. Novi projektili bodo enostavnejši od »polarisov«, laže pa jih bo tudi montirati na podmornice in ne bodo nujne nobene posebne predelave. Njihova bojna konica bo imela jedsko ali klasično razstrelivo.

Če varnostnih razlogov niso sicer izdali še nobenih podrobnosti, vendar sodijo, da bo mogoče te

Vojaška veda in tehnika

projektele streljati celo iz navadnih torpednih cevi. To orozje bo, kot trdijo, sodobnejše od večine sovjetskih projektilov te vrste. Sovjetske podmornice lahko rakete izstrelje šele potem, ko se dvignejo na vodno površino, s tem pa odkrivajo svojo navzočnost.

Znano je, da se jedske podmornice lahko spuste 300 metrov globoko in da tudi v tej globini plovejo s hitrostjo 75 kilometrov na uro. Prvo atomsko podmornico — 3500-tonski »Valliant« — je britanska vojna mornarica dobila že v začetku tega leta, štiri podmornice pa še grade.

Ameriško-avstralski načrt za boj proti vohunskim satelitom

ZDA in Avstralija sodelujeta pri obrambnem projektu, s katerim naj bi preprečili aktivnosti in zmanjšali učinkovitost sovjetskih vohunskih satelitov. Naprave, ki jih postavljajo kakih 1600 kilo-

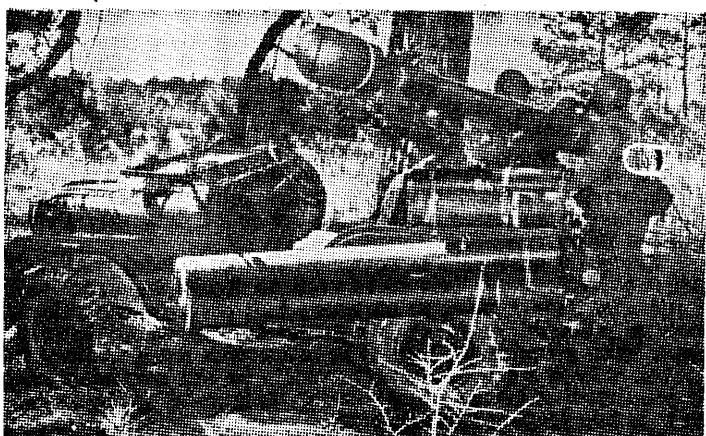
Kravate Tekstilne tovarne »SVILANIT«, Kamnik, so modne in so pojem moške elegance. Prilagojene so vsem okusom in za vsako priliko.

metrov globoko v avstralski puščavi blizu mesta Ellis Springsa, naj bi začele delovati konec 1969. leta.

Iz kratkega sporočila ameriškega obrambnega ministrstva je videti, da »vlada ZDA sodeluje z avstralsko vlado pri nekem načrtu, ki se nanaša na vesoljsko obrambo«. Toda ameriški funkcionarji so neuradno priznali, da gre za napravo »Ferret«, ki je namenjena za ugotavljanje radarskih in elektro-magnetskih radiacij in drugih elektronskih impulzov, prihajajočih s sovjetskih satelitov. S temi napravami bodo menda lahko ugotovili, v kolikšni meri so sovjetski vohunski sateliti kompleksni, z njimi pa bodo motili tudi oddaje z informacijami, ki jih sateliti pošiljajo svojim oporiščem v Sovjetski zvezi.

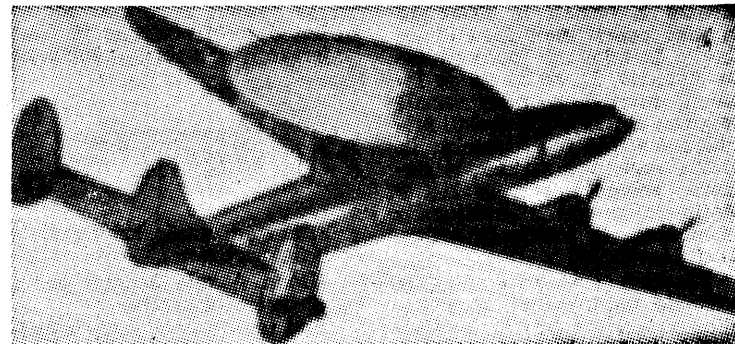
»Davy Crockett« je opravil svoje

Pred šestimi leti je ameriška vojska dobila lahko jedsko orozje »Davy Crockett«, kakršnega vidimo tudi na sliki. Imeli so ga celo po divizijah. Sedaj pa so ugotovili, da jim to orozje ni več potrebno. Zakaj? Medtem so namreč jedsko orozje že tako izpopolnili, da jedske granate lahko streljajo tudi iz havbice s kalibrom 155 mm. Ker pa so havbice natančnejše in manj občutljive od »Davy Crocketa«, za tega v divizijski artileriji odslej ne bo več prostora.

SPECIALNA AMERIŠKA LETALA V VIETNAMU

Kako Američani iščejo cilje

Radiolokacijsko letalo EC-121

Na podlagi dosedanjih izkušenj v Vietnamu je Pentagon naročil novo kopensko radiolokacijsko letalo. To nalogo sta prevzeli znani podjetji Lockheed in Douglas. Prvo predlaga, naj bi v te namene preuredili serijsko vojaško transportno letalo C-141A. Douglas pa se ogreva za preureditev novega potniškega letala DC-8-62.

Obe letali se odlikujeta po večji hitrosti, ki jo dosegata s pomočjo turboventilacijskih motorjev, in po najsodobnejši opremljenosti. Letala te vrste naj bi bila težka 150 ton, križarila bi s hitrostjo 600 do 700 km na uro, dvignila naj bi se kakih 10 do 12 km visoko, odkrivala pa naj bi do 500 km oddaljene cilje.

Uporaba raznih letal, oborožitve in opreme v bojih in izkoriščanje doseženih izkušenj za njihovo nadaljnje izpopolnjevanje dokazuje, da imajo Američani vietnamsko bojišče za poligon, na katerem cinično preizkušajo najrazličnejša bojna sredstva.

Podpolkovnik inž. V. FEDOROV.

Vsak član ZZB NOV naj postane naročnik »TV 15«

Američani med barbarskimi napadi na vietnamska mesta in vasi nenehno iščejo nove načine za uporabo svojega letalstva. Sprva so se ameriška letala dvigala z letališč na poziv letalskih oficirjev, ki so jih imeli na prednjih kopenskih opazovalnih postajah. Poziv pa je šel prek vseh stopenj poveljevanja (četa, bataljon, polk, divizija, korpus), dobiti pa je bilo treba tudi soglasje civilne administracije. V takih okoliščinah so se letala lahko pojavila nad ciljem povprečno po treh urah.

Od sredine 1965. leta pa ves ta postopek poteka precej drugače. Iz čete ali bataljona pošljejo poziv neposredno v usmerjen letalski center. Hkrati s tem pa gre informacija tudi v vsa višja poveljstva. Če v nadaljnjih petih minutah ni nobenih pripomb, je poziv avtomatično potrjen.

Tudi strokovnjaki trdijo, da so zelo pomembna zlasti lahka opazovalna letala O-1E, katerih posadke so sestavljene iz oficirjev-letalskih usmerjevalcev. Po najnovejših podatkih, objavljenih v tisku, je teh že več kot petsto.

Letalo O-1E leti s hitrostjo 165 km na uro na višini 300 m in še niže. Ima tri radijske postaje. Z eno vzdržuje zvezo s kopnim, z dvema pa z lovskim letalstvom. Podatke o ciljnih prenašajo s teh letal in s prednjih kopenskih postaj izmed tridesetih teritorialnih skupin za usmerjanje taktičnega letalstva, odtoč pa v enega izmed petih centrov za organiziranje neposredne letalske podpore.

V centru sklepajo o tem, s kakšnimi letalskimi sredstvi

bodo napadli cilj, po potrebi pa po radiu preusmerjajo tudi lovce, ki so že v zraku. Če pa teh ni v zraku, potem se bo center obrnil na višje letalsko poveljstvo — na poveljstvo taktičnega letalstva kopenske vojske ali pa na poveljstvo taktičnega letalstva korpusa pomorske pehote. Prvo ima letala v oporiščih in na letalnosilnikih v južnem, drugo pa v severnem delu Juž. Vietnama.

Odkar Američani uporabljajo v Vietnamu nov način ogledniške službe, pozivanja in organiziranja bojnih poletov, so dosegli, da se njihova letala pojavijo nad ciljem že v 20 do 30 minutah po pozivu.

Za usmerjanje bojnih letal in opozarjanje pilotov na izstreljene rakete »zemlja-zrak«

ora
najboljša ta hip!

in na vietnamska lovska letala Američani zelo pogosto uporabljajo dve vrsti letal za daljne radiolokacijsko raziskovanje — kopensko letalo EC-121 in ladijsko letalo E-2A. Ta letala med operacijami letajo šest do osem kilometrov visoko vzdolž obale Tonkinškega zaliva.

Letalo EC-121 je vključeno v oborožitev ameriškega letalstva že od 1956. leta dalje. Letalo s hitrostjo 350 km na uro, nanj pa lahko vkrcajo 6.500 kg razne

Elektronika proti partizanom

V želji, da bi premagali svoje nasprotnike, uporabljajo Američani najrazličnejše načine in sredstva — od komandosov do elektronskih strojev, hkrati pa v taktiko in oborožitev uvajajo najrazličnejše novosti.

Med prvimi enotami, ki so jih poslali v boj, je 1. helikopterska divizija, opremljena s 450 helikopterji. Njena velika prednost je v gibljivosti. Pravijo, da je ta enota zlasti primerna za uporabo na težko dostopnem zemljišču, poraščenem z gostimi rastlinjem in pokritem z močvirji in džunglami, v katerih se skriva neulovljivi sovražnik.

Med boji v Indokini so bili Francozi sicer zelo dobro oboroženi, toda njihove enote so bile počasne. Američani pa menijo, da jim bo uspelo združiti tako imenovano ognjeno moč z gibljivostjo. Vendar se tudi partizani neverjetno hitro prilagajajo novim bojnim razmeram. Američani uporabljajo proti Vietnamcem, ki so zmožni na hrbtih prenašati tudi zelo težke tovore in se ukopavati kot krti, celo najsodobnejše znanstvene metode. Proračune delajo na kakih dvajsetih elektronskih strojih, ki sprejemajo in obde-

lujejo vse obveščevalne podatke z bojišča in podatke, ki jih dobe od ujetnikov, na ogledniških poletih in s proučevanjem zaplenjenih dokumentov.

Z novim načinom urjenja žele doseči, do bi bili ameriški ogledniki in komandosi bolje pripravljene za boj s partizani. Vsaka divizija ali samostojna brigada dobi po eno posebej izurjeno skupino, ki jo spuste na območje, kjer delujejo partizani. Njena naloga je, da ugotovi partizanske položaje in tja usmeri enoto, kateri pripada. Z uporabo takih posebnih skupin naj bi se izognili sedanjem neuspehom pri iskanju partizanov, ki so se vselej vdiral v tla, brž ko so Američani začeli »obkoljevalne operacije«.

Spremenjeno ameriško taktiko je videti tudi pri uporabi tankov. Svoj čas je prevladovalo prepričanje, da v vojni s partizani oklepnih enot ni mogoče uporabljati. Res je sicer, da so tanki neuporabni na južnovietnamskih močvirnih poljih, toda na Centralni planoti jih Američani čedalje pogosteje in, kot trdijo, s pridom uporabljajo. Razen tega imajo tanke tudi za zavarovanje prometa na glavnih cestah.

Helikopterjem, ki jih imajo povsod, je namenjena za sodelovanje z oklepnimi enotami zelo pomembna vloga. Poveljniki oklepnih enot — od čete naprej — sovražnika namreč opazujejo iz helikopterjev. To jim omogoča uspešnejše vodenje svojih enot.

Med bistvene spremembe pri uporabi ameriških sil v Vietnamu spada tudi neposredno zaledno zavarovanje. V primerih, ko enote delujejo na širokem območju in če ni strnjene fronte črte, opuščajo klasične načine dovažanja materiala in v te namene raje uporabljajo helikopterje in letala.

Fotografija z vprašajem

S pojasnilom k fotografiji iz 35. številke »TV 15« se nam je oglasil tudi tovariš Franc Medja, Nemški Rovt 19, p. Bohinjska Bistrica: »Na sliki so borci in aktivisti iz Gorenjske in Primorske, udeleženci izrednega partijskega tečaja, ki jih je partizanski fotograf slikal ob koncu tečaja v bližini Sp. Trebuše, dne 22. marca 1945. V prvi vrsti je drugi z leve tovariš Jože Lesar, predavatelj na tečaju, tretji je tovariš Stane Kersnik - Jelovčan. Imam spisek ilegalnih imen vseh tečajnikov ter njihov razpored v klopih na tečaju.« — Bralce prosimo za pojasnilo tudi današnje fotografije.

V RADENCIH

SE DOBIMO!

mineralne kopeli

Znižane cene ležalnim blazinam

Sava
TOVARNA GUMIJEVIH IZDELKOV
Kranj

ODLIČNE KAKOVOSTI
V INDUSTRIJSKI TRGOVINI

»SAVA«

PRODAJALNE:

- KRANJ, Maistrov trg 2
- MARIBOR, Trg revolucije 6
- ZAGREB, Gajeva 2/b
- OSIJEK, Augusta Cesarca 29
- SPLIT, Žrtava fašizma 27
- BEOGRAD, Kneza Mihajlova 47
- SARAJEVO, Maršala Tita 15
- SKOPJE, Ljubljanska 14

Okrepiti obrambno vzgojo prebivalstva

Na nedavni seji predsedstva ZZZB NOV v občini Maribor so govorili o obrambni vzgoji prebivalstva, zdravstvenem stanju nekaterih borcev in priznanju dvojne delovne dobe.

Med drugim so opozorili, da smo obrambni vzgoji prebivalstva doslej posvečali vse premalo pozornosti. Zato so se zavzeli, da bi bilo treba v bodoče mnogo bolj kot doslej podpreti stremeljenja telesno vzgojnih, strelskih in športnih društev ter tabornikov in drugih organizacij ter njihove prireditve. Gre za to, kako bi vse te organizacije še bolj krepile fizično sposobnost svojih članov in seveda tudi povečale svoje vrste. Prav tako bi lahko okrepili obrambno vzgojo tudi pri šolski mladini. Kot so poudarili, jim bodo pri tem pomagali organizacije ZB, rezervni oficirji in podoficirji, tako pri sestavljanju kakor tudi pri ureditvi njihovih programov, katerih osrednji smoter je prav gotovo čimboljša pripravljenost prebivalstva na obrambo domovine.

Kot so ugotovili, je zdravstveno socialno stanje nekaterih borcev v občini Maribor še vedno peneče. O tem govori podatek, da so od 222 borcev, ki so bili zdravniško pregledani od junija do avgusta, morali poslati 58 tvarišev na topliška in klimatska zdravljenja, razen tega več borcev na razna druga zdravljenja in terapije, nekaj pa tudi na stalne kontrolne zdravniške preglede. Za nekatere borce pa so zaradi zdravstvenega stanja predlagali, da bi jih invalidsko upokojili, drugim pa, da bi prišli čimprej do ortopedskih pripomočkov. Ob tem problemu so opozorili, da v prvi vrsti še slabšajo zdravstveno stanje posameznih borcev slabe stanovanjske razmere. Vzporedno s tem so s pomočjo pregledov na

kraju samem ugotovili, da so nekateri borci v zelo slabem socialnem položaju, zato so zanje predlagali, da bi dobili ustrezno občinsko priznavalnino.

Na seji so govorili o študijski pomoči otrokom, katerih starši so padli med vojno ali pa so umrli za posledicami po vojni. V občini Maribor prejema

sedaj tako pomoč 88 otrok, in sicer od 5000 do 25.000 starih dinarjev na mesec.

Na seji so tudi sporočili, da so od komunalnega zavoda za socialno zavarovanje v Mariboru prejeli 101 primer prošnje za priznanje dvojne delovne dobe. Od tega so 15 zadev že rešili, 17 so jih dali v dopolnitev, 28

so jih zavrnili, 41 zahtevkov pa še niso obravnavali.

Na pobreskem pokopališču v Mariboru so pričeli urejevati grobišči partizanov in rdečearmejev. Obe grobišči bodo uredili letos do dneva mrtvih. Sredstva za to je prispevala občinska skupščina Maribor.

D. Miklavc

Slovenci v taborišču smrti Flossenbürgu

Ko sem prišel z nekaterimi tovariši v začetku oktobra leta 1943 iz Dachaua v koncentracijsko taborišče Flossenbürg, je bilo v obeh barakah za novince (barake smo imenovali z gangsbloki) prenatrpano ljudi. Nekaj dni pred tem, to je zadnji dan septembra, so nacisti pripeljali iz taborišča Renicija v Italiji okoli 700 naših rojakov, doma iz Ljubljane in okolice ter Dolenjske in Notranjske. Pred prihodom te skupine pa je bilo tu le manjše število naših rojakov, ki pa so si kljub temu pridobili dokajšen ugled med pripadniki ostalih narodnosti.

Že po nekaj dnevih so odpejali večjo skupino iz Flossenbürga v razne podružnice in tudi v druga koncentracijska taborišča. Nato so se sledili manjši transporti, vendar smo bili Slovenci poleg Rusov, Poljakov in Čehov ena najmočnejših narodnostnih skupin vse do konca vojne, skupina, ki so jo upoštevali pripadniki drugih narodnosti.

Novodošli iz Renicija so dobili zaporedne številke od 6000 navzgor. Tako Franc Koman 6666 ali kakor so ga klicali 4 X 6. Mi pa, ki smo prišli iz Dachaua nekaj dni za njimi, smo dobili še stare številke. V Flossenbürgu namreč do takrat številke, ki jo je imel interniraneec, ni presegla 6000, ker so novodošli dobivali številke umrlih in pobitih, teh pa zaradi težkih življenjskih razmer v taborišču nikdar ni zmanjkalo. Janez Makovec je dobil na primer številko 1662, jaz pa 889. Po pripovedovanju zločinskega kapota Avgusta Beckmana, ki je imel na vesti precej človeških življenj, so te številke že večkrat menjale lastnika.

Do septembra 1943. leta se

torej številka 6000 ni dvignila in šele po tem času je nenehno naraščala, tako da je dobil tovariš Vinko Kavalarič v zgodnji pomladi 1944 že številko 11.995, a prve dni januarja 1945 Jože Brč številko 41.667.

Posamič ali v manjših skupinah so prihajali Slovenci v Flossenbürg vse do konca vojne. Večji dotok je bil menda v maju 1944, ko so pripeljali skupino mladih fantov s Primorske in tudi proti koncu tega leta.

Koliko ljudi vseh narodnosti je šlo skozi taborišče Flossenbürg, verjetno nikdar ne bo ugotovljeno, niti ne koliko je

bilo Slovencev med njimi. Da pa je bilo tu res veliko število zapornikov, je razvidno iz podatkov, da je zgorelo v krematoriju in proti koncu vojne tudi na grmadah, 73.692 ljudi in med temi tudi 1730 Jugoslovancev, od teh seveda veliko število Slovencev.

Srečanje internirancev taborišča Flossenbürg, ki je bilo 30. septembra v Ljubljani v domu Maksa Perca, je gotovo razčistilo in dopolnilo marsikaj, kar se je v povojni dobi že pozabilo, a bi bilo prav, če ne bi šlo v pozabo.

Srečko Sorli

Mednarodno sodelovanje bivših borcev

Sovjetski pionirji na obisku pri jugoslovanskih pionirjih

Nedavno so se vrnili domov pionirji iz Sovjetske zveze, ki so bili na obisku pri naših pionirjih. Bili so gostje sarajevskega lista »Male novine«.

Na čast mladih gostov iz ZSSR, sodelavcev »Pionirske pravde«, so organizirali tudi pohod Po sledovih partizanskih divizij. Tega pohoda sta se poleg sovjetskih in jugoslovanskih pionirjev udeležila tudi narodni heroji Ivan Hriš (Ilija Gromovnik) in slavni sovjetski diverzant Ilija Georgijevič Starinov.

Prepotovali so 1400 km in so na svoji poti obiskali vse najpomembnejše kraje diverzantskih akcij Ilija Gromovnika in njegovih sodelavcev v času NOV.

Francoski borci so se spomnili svojega bojnega tovariša

Na povabilo nacionalnega združenja borcev — udeležencev francoskega odpora — gibanja je odpotoval v Pariz Ljubljano, Postojno, Crikvenico, Fužine, Karlovac, Petrovo goro, Glinu, Petrinje, Čazmo, Slavonko Požego in Zagreb.

POGOVORI JUGOSLOVANSKIH IN ALŽIRSKIH BORCEV

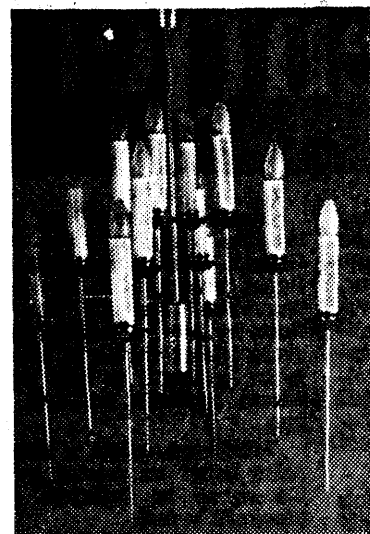
Delegacija Nacionalnega sveta bivših borcev Alžirije je na povabilo zveznega odbora ZZZB NOV obiskala poleg Beograda tudi Zagreb in Novi Sad. Med svojimi obiski v teh mestih so se člani delegacij seznanili z izgradnjo socializma ter z razvojem industrijske in kmetijske proizvodnje, spoznali pa so tudi skrb za udeležence NOB in vojaške vojne invalide.

Člane alžirske delegacije bivših borcev sta sprejela tudi predsednik zveznega odbora ZZZB NOV Djuro Pucar in predsednik zveznega sveta za zdravstvo in socialno varstvo dr. Nikola Georgijevič.

Po izmenjavi informacij med delegacijama Nacionalnega sve-

ta bivših borcev Alžira in ZZZB NOV Jugoslavije sta obe delegaciji odločno obsodili izraelsko agresijo proti arabskim dežlam in zahtevali brezpogojen umik izraelskih čet z okupiranih arabskih ozemelj. Izrazili so svojo polno solidarnost z osvobodilnim bojem vietnamskega ljudstva in zahtevali brezpogojno ustavitev bombardiranja DR Vietnam.

Med pogovori obeh delegacij so razpravljali še o več zadevah iz obojestranskega sodelovanja in o nadaljnjem razvijanju in pospeševanju tega sodelovanja v korist svetovnega miru in trajnega prijateljstva narodov NDR Alžirije in SFR Jugoslavije.

V novo stanovanje edino

EMI lestenci

iz Poljčan

Parno kopališče Maribor

Svetozarevska ulica 5

nudi obiskovalcem:

- parne kopeli
- kadne kopeli
- pršne kopeli
- masažo in pedikuro po sodobnejši metodi vsak dan razen nedelje

'Za obisk se priporoča kolektiv Mariborskega vodovoda.

ora
najboljša ta hip!

Hotel »ZAMORC« Maribor

z obrati: Restavracija »Koper«, Glavni trg 8

Gostilna »Pri Kobancu« Kamnica

Bife »Zelezničar« Gorka 34

Bife »Čolnarna« pri Treh ribnikih

nudi v vseh obratih topla in hladna jedila ter pristna štajerska vina.

Se priporoča delovni kolektiv!

Hotel »SLAVIJA«

MARIBOR, telefon 21-197, telex 331-41

Nudi cenjenim gostom poceni jedila v snack-baru.

Prenočišča — sobe od 25 novih dinarjev naprej.

Se priporoča delovni kolektiv!

ZANIMIVA NOVOST — IZREDNA UGODNOST

Veleblagovnica
s poslovalnicami:

nama LJUBLJANA

- TRGOVSKA HIŠA, Tomšičeva ulica 2
- BLAGOVNICA S STANOVANJSKO OPREMO, Wolfova ulica 1
- KONFEKCIJA ELITA, Čopova ulica 7

ODOBRAVA POTROŠNIŠKA POSOJILA

odslej za vse vrste blaga (razen prehrabrenih artiklov in tobaka) tudi brez porokov in po drugih zelo ugodnih pogojih.

PRAVNA POSVETOVALNICA

Izračun nadomestila za čas bolezni

Ste 40-odstotni vojaški vojni invalid in ste pred dvema mesecema bili bolni. Kot je razumeti iz vašega dopisa, ste dobili za čas bolezni nadomestilo v višini 100 odstotkov, vendar v povprečju dohodkov lanskega leta, ne pa dohodkov letos. Zato bi radi vedeli, ali ste upravičeni, da se vam nadomestilo obračunava po povprečju letošnjega leta ali pa vam nadomestilo pripada po lanskoletnem povprečju.

Osnova za izračun nadomestila osebnega dohodka je povprečni mesečni znesek prejemkov, ki jih je zavarovaneec prejemal v določenem obdobju, preden je nastopil primer, ki

mu daje pravico do nadomestila osebnega dohodka. Osebnih dohodkov, ki se vzame v izračun osnove za nadomestilo, sestavljajo vsi prejemki, ki jih je zavarovaneec dobil za delo na določenem delovnem mestu v rednem delovnem času. Ne všteto pa se tisti prejemki, ki pomenijo povračilo stroškov ali ki pomenijo kako posebno nagrado. (Npr. terenski dodatki, ločeno življenje, nagrade za posebne naloge in podobno). Osnova za nadomestilo se izračunava na podlagi povprečnega mesečnega zneska osebnega dohodka, ki je bil zavarovaneec izplačan v določenem obdobju. Po prejšnjih predpisih, ki so veljali do začetka

letošnjega leta, se je osnova za nadomestilo izračunavala različno. Pri tistih organizacijah, kjer se je osebnih dohodkov obračunaval in izplačeval mesečno, se je kot osnova za izračun nadomestila vzelo tri-mesečno povprečje izplačanega osebnega dohodka. Tam, kjer so se osebnih dohodkov obračunavali po trimesečnem periodičnem obračunu, se je nadomestilo prav tako obračunavalo na podlagi povprečnega osebnega dohodka, izplačanega za obračunsko trimesečje. Tam, kjer so se osebnih dohodkov obračunavali letno, pa se je nadomestilo izračunavalo na podlagi povprečnega osebnega dohodka, izplačanega prejšnje leto. Zakon o zdravstvenem zavarovanju pa je bil spremenjen in veljajo od začetka letošnjega leta glede obračunavanja nadomestila nove določbe.

Novi 55. čl. zakona o zdravstvenem zavarovanju določa, da se osnova za nadomestilo

izračuna iz povprečnega osebnega dohodka (urnega, dnevnega, mesečnega), ki ga je zavarovaneec prejel za preteklo leto in je njegov znesek dokončno ugotovljen pri delitvi osebnih dohodkov po zaključnem računu organizacije za tisto leto.

Posebni predpisi veljajo za izračunavanje nadomestila za vaje, posebej za tiste, ki jim je delovno razmerje trajalo manj kot tri mesece in posebej za tiste, ki so bili v preteklem letu zaposleni pri različnih delodajalcih. Načeloma pa velja, kot rečeno, da se nadomestilo obračunava sedaj po povprečnem osebnem dohodku preteklega leta.

Iz navedenega izhaja, da vam je bilo nadomestilo osebnega dohodka v preteklih mesecih, ko ste bili v bolnišnem stažu, pravilno obračunano. Podrobnosti obračuna pa lahko izveste v računovodstvu vašega podjetja ali ustanove, pri kateri ste zaposleni.

Preden izbereš svojo vzmetnico me dobro poglej: samo mene kličejo **Jogi**

... kajti vzmetnic je mnogo, jogi pa samo tista, ki jo proizvaja **MEBLO**

